

PETR ŠMÍD

Dějiny světa

Rubato / Singolare

Tato kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR.

Odpovědný redaktor Petr Januš

Jazyková korektura Linda Zachystalová

Grafická úprava a obálka JT

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2023

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

První vydání

© Petr Šmíd, 2023

© Rubato, 2023

ISBN 978-80-87705-98-8

Dějiny Francie

Melunský diptych jsem poprvé viděl ve dvanácti letech, když jsem během nudných nedělních odpolední s rodiči navštěvoval ovdovělou babičku z matčiny strany – ženu prostou a hrubou. Po dědečkovi zůstala v knihovně řada nevyužívaných svazků *Brehmova života zvířat*, *Příručního slovníku naučného*, cestopisů Hanzelky a Zikmunda a Pijoanových *Dějin umění*. Svazek číslo 6 skrýval na straně 253 reprodukci pravého křídla diptychu s krásnou Agnès Sorel – *Panna s dítětem obklopená anděly*.

Při pravidelných kontrolách – co že to tak dlouho v knihovně o samotě dělám? – jsem Pijoana rychle zavíral a znovu otevíral na straně s cudnou reprodukcí Svatého Dominika, který předsedá soudu inkvizice, nebo s fotografií průčelí špitálu Santa Cruz v Toledu. Má fascinace Fouquetovým obrazem byla čistě erotická. Tak erotická, jak jen může v dětství být, a tak dětinská, jak jen může být erotika. Po letech jsem tu a tam narazil na článek či studii o historii obrazu, o životě jeho autora, o osobě Karla VII., z jehož popudu diptych vznikl, i o osudu Agnès Sorel. Na tyto články jsem při psaní těchto dějin nebral ohled. Pravda o posledních momentech života a prvních chvilkách smrti Agnès Sorel mi

byla zjevena ve snu. Sny jsou vždy naprosto spolehlivé. Člověk se jen musí smířit s mnohostí jejich výkladů.

I. – plebejská verze

Agnès Sorel byla už počtvrté samodruhá, když si to zrovna rajzovala z Chinonu do Jumièges za tím svým amantem Karlem VII. Není nic špatného, když si taková těhulka trochu vorazí v hostinci na půl cesty. Agnès už to drží v kočáře od Laval, a když se konečně dostane na převét, je to tedy opravdu durchfall. Píše se rok 1450, a tak se Agnès s hygienou moc nepáře. Hezky nahoru dolů svazečkem velejemné otavy, která leží na zemi, a šup dolů do hostince, dokud kočí a nosiči nešežerou všechn prejt. Je konec ledna. Zásoby obilí se tenčí, a tak je nutné porazit prase, aby chasa nepomřela hladu. Jak jde Agnès z hajzlíku, ani si svoje sněhobílé ručky neumyje, a už dlabe.

Za pár dní dorazí za Karlem do Jumièges, a to už se hlásí další přírůstek do jejich stínové královské rodiny. Agnès porodí Karlovi čtvrtou dceru. Její jméno na rozdíl od předešlých tří neznáme, ale z celkového skóre můžeme usuzovat, že Karel byl dobrý a trpělivý milenc. Agnès se plouží po jumiègeském opatství jako tělo bez duše. Nakonec nalezne svůj konec v moři krvavého průjmu. Bělostný anděl v moři sraček a krve. Jednoho by to dojalo. Byla-li však Agnès roku 1450 bělostný

anděl v moři krve a sraček číslo 9 534 159, dnes by byla andělem číslo 17 321 657 014 a to, promiňte, nikoho nedojme...

II. – lehce nekrofilní verze

Jean Fouquet byl Agnès Sorel fascinován, či spíše polázněn – abychom si to řekli narovinu – nejen po její smrti, ale už za jejího života. Byla to fascinace – jak jinak – chorobná. V sídelním paláci Karla VII. coural Jean po schodištích sem a tam, jen aby ji mohl zahlédnout, když právě vycházela z lázně nebo štěbetala se svou sestřenicí Antoinettou v mezaninu.

Jean trpěl bezmezně. Věděl, že královu milenkou nikdy nemůže mít. Věděl, že i kdyby král zemřel, nezavadila by o něj Agnès pohledem – nemluvě o tom, že by byla jistě favoritkami Karlova nástupce vyštována. Věděl také, že jako malíř bude muset pokorně pokleknout před novým chleboďárce, nebo půjde o žebrácké holi.

Celé noci se Jean Fouquet trýznil při masturbaci, ze které se šel hned ráno vyzpovídat. Byl tak důsledný, že jeho zpovědník před ním uprchl z města a později ukončil život vlastní rukou, když ho všude na cestách pronásledovala Fouquetova tvář poznačená nerozhřesenou vinou.

Malíř Jean Fouquet byl člověkem středověku a věděl, že nemůže-li Bůh odpustit sebevraždu, při vraždě z vilnosti bude jistě shovívavější. Ráno se ještě naposledy

zadával na krvi prostoupené rtíky a tváře andělské Agnès, ale odpoledne v dílně už míchal sněhově bílou na její posmrtný portrét.

Po pár dnech ho zarmoucený Karel VII. zavolal a pečlivě mu tlumočil svůj záměr nechat Agnès zobrazit jako Svatou Pannu s dítětem. Po lázni nabylo její mramorové tělo dřívější dráždivé erotičnosti a Karel se neubráníl touze mít možnost pohlédnout na její ňadro i za řadu let, až bude opravdová Agnès rozežraná červíky v hrobce kostela Saint-Ours v Loches. Ale nelitujme krále! Byl to čiperný muž. Očkem hodil po Agnèsině sestřence Antoinettě. Slovo dalo slovo a místo královny favoritky bylo opět obsazeno.

Tou dobou zažíval Jean Fouquet, o samotě s mrtvým tělem Agnès Sorel, chvíle milostného naplnění. Měl ji pro sebe celý den od východu do západu slunce. Měl soukromí, protože Karel splnil jeho požadavek: nebýt nikdy rušen. Jean triumfoval a jeho vítězství bylo prvním úspěchem chtíče, který raději zabíjí a jen se dívá, než aby vyústil v omračující životodárné spojení. Hip hip hurá Jeanu Fouquetovi! Praotci šmírování a neživotné, vyčerpané, nudné pornografie.

III. – verze pro praktické muže světa politiky

Agnès, Agnès, ty naše ubohá, bledá krásko. Štvaná laňko unavená tím, jak tě muži pozorují. Unavená

těhotenstvím. Usedáš na lavici z hrubého pískovce a každý frajírek na Karlově dvoře, který tě míjí, myslí jen na to, jaké to je, když s tebou Karel dovádí v posteli. Nikdo nemyslí na všechnu tu bolest, kterou jsi vytrpěla, když jsi rodila jeho děti. Nikdo nemyslí na to, jaký stud jsi cítila, když se z vašeho spojení i potřetí narodila dcera. Tvá uplakaná očka bez řas teď bloudí po stěnách paláce. Vše je v mlze a útroby svírá krutá bolest.

Než se doplazíš k prevétu, aby sis ulevila, musí ti cestu zkřížit i ten královský spratek Ludvík. Nosatý netvor, který v jednom kole osnuje intriky proti svému královskému otci. Ani nechápe, že tě souboj o královu přízeň už dávno nevzrušuje. Jsi králova favoritka, ale trůn připadne beztak dětičkám té anjouovské matrony. A co ty, Agnès? Mělas jako dcera prostého panoše zapotřebí celý ten románek s králem? Nebylo by lepší provdat se za nějakého venkovského zemánka a s dětmi se brouzdat zurčícími potůčky a zelenými háječky? Tady ti křivdím. Když si král vybere favoritku, favoritka nemůže říct: ne!

Neboj se, Agnès, ta trocha jedu, kterou ti Ludvík přimíchal do jídla, už brzo odvede své dílo a dějiny škrtnou další zajímavou, ale přece jen epizodní postavu. Jen mě mrzí, že jsi toho moc neužila! Do dvaceti let střežit panenství. Osm let na výsluní...

Teď už dost krásy a poezie. Otěže třímá muž politické praxe – nosatý Ludvík. Pryč s kráskami a jejich

rozmary, když jde o to chopit se moci, nesmí se praktický muž politiky ohlížet na anděly pozemské ni nebeské. Ždibíček poezie si ponecháme na chvíli, kdy tě bude o samotě portrétovat malíř Fouquet, který k tobě v této verzi příběhu zahoří láskou pouze platonickou a uroní nejednu slzičku, když pracuje celý den i noc na zachycení tvé nehynoucí krásy, která to – věř či nevěř – dotáhne až na trička v e-shopech pro umění milovné lidičky postávající v pinakotékách.

Dějiny britského impéria

Samovznícení! Ta skvostná smrt lepších vrstev britské společnosti, kterou zdegenerovaná smetánka odcházela ze světa na konci 19. a v prvních letech 20. století. Elegantní, tichá, mile překvapující smrt, která plně osvětluje rčení *zmizet po anglicku*.

Pánové v klubu pijí brandy a mile rozmlouvají o večerní spiritistické seanci, kterou ve svém sídle pořádá lord z Wessexu. Leckdo přidá humornou historku o zesnulém dědečkovi či pratetě. Korvetní kapitán ve výslužbě lord Wolverhampton chce také přispět, když vtom...

Samotářský ředitel První britské imperiální banky na penzi lord Gladstone, vzdálený příbuzný nechvalně proslulé lady Hamilton, pokládá na starý gramofon desku s árií z božské *Tosky*, kterou zpívá ještě o něco božstější Hariclea Darclée. Těžká zlacená přenoska dopadne na šelak a lord Gladstone si hoví v ušáku při četbě *Dogmatu a rituálu vysoké magie* Éliphas Léviho, když vtom...

Za prosluněného dne na tenisových kurtech v Hamp-tonu pobíhají čtyři bíle oděné postavičky. Baron Andrews s chotí a mladý gardový důstojník, syn hraběte z Dorkingu, se svou půvabnou snoubenkou lady Ethel.

Páry hrají samozřejmě promíchány. Postarší baron s lady Ethel a zkušená baronka s mladým důstojníkem. Ženská zkušenost a mladistvá dravost vítězí nad únavou stáří a dívčí rozpustilostí. Po utkání všichni usednou v klubovém bífě a popíjejí oranžádu. Jen pan baron si objedná sklenici piva. Je to zlatavý ležák plzeňského typu. Chce se napít, když vtom...

Vikomt Palmerston sestupuje horským úbočím ke svému sídlu v Murghabu. Naposledy si v zapadajícím slunci prohlíží vzdálené pahorky Pamíru. Už když přijímal z rukou Jejího Veličenstva úřad správce této nejzapadlejší kolonie Britského impéria, slíbil tuto oblast prozkoumat a zmapovat. Nyní ho čeká ještě několik týdnů příprav a plánování a pak vyrazí. Unaven celodenní procházkou usedá k bridžovému stolku a nalévá si portské. Ze zahrady slyší hlasy své manželky, baronesy Berridgeové a jejich společníků. Jsou jimi lord Blenchathra, baronesčín bratranec, a oxfordský profesor egyptologie lord Colwyn. Všichni se sesedají ke kartám. Pan Vikomt hraje s panem profesorem proti baronese a jejímu bratranci. Ten chce zahájit, když vtom...

Ach, samovznícení! Ta skvostná smrt z časů, kdy jste netratili na úctě před cizinci ani příbuznými, pokud jste ušetřili ránu karabáčem svému snědému sluhovi, protože nalil sherry do sklenky na klaret. Smrt z časů, kdy byly dospívající dívky trestány domácím vězením,

pokud se v nevhodnou chvíli zeptaly, proč krvácejí z klína. Staré paní se v takovém případě přisunul ches-terfield a služebná donesla kapesníček smočený ve studené vodě. Stará dobrá Anglie!

Jen jediná smrt je ještě čistší, důstojnější, a pokud pronikneme k její podstatě, i jemnější. Mám na mysli starou dobrou sebevraždu příslušníka armády Jejího Veličenstva provedenou služební zbraní, a to pouze z vojenských pohnutek. Mnoho mužů dovedlo tento způsob odchodu ze světa k dokonalosti. Jiní svou velkou příležitost promrhali. Lord Dannatt odešel ze světa hrdinně 24. května 1899. Příčinou bylo zneuznání jeho velkého přínosu armádě ze strany nadřízených. Již 14 let žádal lord Dannatt maršála Glenclovea, aby byl do jeho kanceláře na ministerstvu války pořízen klasický velšský sekretář namísto moderního úředního kabinetu německé provenience. Lord Dannatt byl však nedůsledný při volbě zbraně. Neprojevil plně lojalitu Koruně a místo prostého služebního revolveru zvolil rodinnou památku po svém praprastrýci. Šlo o ruční křesadlovou pušku katalánského původu, tzv. ripoll. Kdo však upřednostňuje rod před Korunou, nechápe smysl a kouzlo důstojnické sebevraždy.

Ryzí byl v této věci šestý hrabě Harris z Richmondu v době svého velení 38. cornwallskému pěšímu pluku. Během první války se Zuly nedokázal splnit slib, který

dal svému nadřízenému – tedy dorazit na kótu 59 v oblasti Nhloya před 11. hodinou 21. ledna roku 1879. Pluk na určené místo dorazil krátce po poledni, což hraběte rozlítlo natolik, že ze svého služebního revolveru postřílel celý pluk čítající 966 mužů, což při použití šestiranného revolveru činí přesně 161 nabití. Oddanost jeho mužstva byla dojemná. Po stodvašedesáté nabil hrabě Harris jen jediný náboj. I přesto, že pozabíjením 38. pluku zapříčinil porážku britské armády Zuly v rozhodující bitvě u Isandlwany, která se strhla příští den, byl hraběti Harrisovi in memoriam udělen Řád britského impéria.